Rättsfallssamlingen

DOMSTOLENS DOM (tionde avdelningen)

den 11 juni 2026 *

”Begäran om förhandsavgörande – Socialpolitik – Överlåtelse av företag – Skydd för arbetstagares rättigheter – Direktiv 2001/23/EG – Artikel 3.1 – Skyldigheter på grund av ett anställningsavtal som gäller vid tidpunkten för överlåtelsen av ett företag övergår på förvärvaren – Medlemsstaterna har möjlighet att föreskriva solidariskt ansvar för överlåtaren och förvärvaren – Artikel 8 – Tillämpning av nationella bestämmelser som är gynnsammare för arbetstagarna – Övergång av skyldigheten att betala de lönefordringar som inte betalats av överlåtaren – Möjlighet att tillämpa en nationell bestämmelse enligt vilken överlåtelsen av en förpliktelse villkoras av borgenärens samtycke”

I mål C-216/25,

angående en begäran om förhandsavgörande enligt artikel 267 FEUF, framställd av Curtea de Apel Constanța (Appellationsdomstolen i Constanța, Rumänien) genom beslut av den 18 mars 2025, som inkom till domstolen den 19 mars 2025, i målet

ZN

mot

GSP Offshore SRL,

meddelar

DOMSTOLEN (tionde avdelningen)

sammansatt av avdelningsordföranden J. Passer, ordföranden på femte avdelningen M.L. Arastey Sahún (referent) och domaren B. Smulders,

generaladvokat: R. Norkus,

justitiesekreterare: A. Calot Escobar,

efter det skriftliga förfarandet,

med beaktande av de yttranden som avgetts av:

– Europeiska kommissionen, genom S. Delaude och L. Nicolae, båda i egenskap av ombud,

* Rättegångsspråk: rumänska.

med hänsyn till beslutet, efter att ha hört generaladvokaten, att avgöra målet utan förslag till avgörande,

följande

Dom

1 Begäran om förhandsavgörande avser tolkningen av artiklarna 3.1 och 8 i rådets direktiv 2001/23/EG av den 12 mars 2001 om tillnärmning av medlemsstaternas lagstiftning om skydd för arbetstagares rättigheter vid överlåtelse av företag, verksamheter eller delar av företag eller verksamheter (EGT L 82, 2001, s. 16, och rättelse i EGT L 61, 2002, s. 66 samt i EGT L 76, 2002, s 15).

2 Begäran har framställts i ett mål mellan ZN och GSP Offshore SRL, som är ZN:s tidigare arbetsgivare. Målet rör betalning av lönefordringar, vilka motsvarar det arbete som ZN hade utfört för det bolaget före tidpunkten för en överlåtelse av företag som skett i enlighet med ett avtal som ingåtts mellan GSP Offshore SRL och ett annat bolag.

Tillämpliga bestämmelser

Unionsrätt

3 I skälen 3 och 8 i direktiv 2001/23 anges följande:

”(3) Det är nödvändigt att utarbeta bestämmelser till skydd för arbetstagarna vid byte av arbetsgivare, särskilt för att säkerställa att deras rättigheter skyddas.

…

(8) Det var av rättssäkerhets- och förutsebarhetsskäl nödvändigt att klargöra det rättsliga begreppet överlåtelse mot bakgrund av EG-domstolens rättspraxis. Det klargörandet ändrade inte tillämpningsområdet för [rådets direktiv 77/187/EEG av den 14 februari 1977 om tillnärmning av medlemsstaternas lagstiftning om skydd för arbetstagares rättigheter vid överlåtelse av företag, verksamheter eller delar av verksamheter (EGT L 61, 1977, s. 26; svensk specialutgåva, område 5, volym 2, s. 91)] såsom detta tolkats av domstolen.”

4 I artikel 1.1 a och b i direktiv 2001/23 föreskrivs följande:

”a) Detta direktiv skall tillämpas vid överlåtelse av ett företag, en verksamhet eller en del av ett företag eller en verksamhet till en annan arbetsgivare genom lagenlig överlåtelse eller fusion.

b) Med förbehåll för vad som sägs under a och i nedan följande bestämmelser i denna artikel, skall med överlåtelse enligt detta direktiv förstås överlåtelse av en ekonomisk enhet, som behåller sin identitet och varmed förstås en organiserad gruppering av tillgångar vars syfte är att bedriva ekonomisk verksamhet, vare sig denna utgör huvud- eller sidoverksamhet.”

5 I artikel 3 i det direktivet föreskrivs följande:

”1. Överlåtarens rättigheter och skyldigheter på grund av ett anställningsavtal eller ett anställningsförhållande som gäller vid tidpunkten för överlåtelsen skall till följd av en sådan överlåtelse övergå på förvärvaren.

Medlemsstaterna får föreskriva att överlåtaren och förvärvaren efter tidpunkten för överlåtelsen skall vara solidariskt ansvariga för de skyldigheter som före överlåtelsetidpunkten har uppkommit på grund av ett anställningsavtal eller ett anställningsförhållande som gällde vid överlåtelsetidpunkten.

…

4. a) Om inte medlemsstaterna föreskriver något annat skall punkterna 1 och 3 inte tillämpas när det gäller arbetstagarnas rätt till ålders-, invaliditets- eller efterlevandeförmåner på grund av sådana kompletterande pensionssystem för ett företag eller mellan företag som ligger utanför medlemsstaternas nationella författningsreglerade socialförsäkringssystem.

…”

6 I artikel 8 i direktivet föreskrivs följande:

”Detta direktiv skall inte påverka medlemsstaternas rätt att tillämpa eller införa lagar eller andra författningar som är gynnsammare för arbetstagarna eller dessa staters rätt att främja eller tillåta kollektivavtal eller avtal mellan arbetsmarknadens parter som är gynnsammare för arbetstagarna.”

Rumänsk rätt

Lagen om arbete

7 I artikel 173.2 i Legea nr. 53/2003 privind Codul muncii (lag nr 53/2003 om arbete) av den 24 januari 2003 (*Monitorul Oficial al României*, del I, nr 72 av den 5 februari 2003), i den version som är tillämplig i det nationella målet (nedan kallad lagen om arbete), föreskrivs följande:

”Överlåtarens rättigheter och skyldigheter på grund av ett anställningsavtal eller ett anställningsförhållande som gäller vid tidpunkten för överlåtelsen övergår i sin helhet på förvärvaren.”

Lag nr 67/2006

8 I artikel 5.1 i Legea nr. 67/2006 privind protecția drepturilor salariaților în cazul transferului întreprinderii, al unității sau al unor părți ale acestora (lag nr 67/2006 om skydd för arbetstagares rättigheter vid överlåtelse av företag, verksamheter eller delar av företag eller verksamheter) av den 22 mars 2006 (*Monitorul Oficial al României*, del I, nr 276 av den 28 mars 2006) (nedan kallad lag nr 67/2006) föreskrivs följande:

”Överlåtarens rättigheter och skyldigheter på grund av det individuella anställningsavtal och det tillämpliga kollektivavtal som gäller vid tidpunkten för överlåtelsen övergår i sin helhet på förvärvaren.”

Civillagen

9 I artikel 1605 i Legea nr. 287/2009 privind Codul civil al României (lag nr 287/2009 om den rumänska civillagen) av den 17 juli 2009 (*Monitorul Oficial al României*, del I, nr 511 av den 24 juli 2009) (nedan kallad civillagen) föreskrivs följande:

”Fordringsöverlåtelse som överenskommits med gäldenären får endast verkan om borgenären samtycker till det.”

Målet vid den nationella domstolen och tolkningsfrågorna

10 ZN var anställd på en oljeplattform av GSP Offshore.

11 Genom skrivelse av den 21 februari 2024, som delgavs samtliga dess anställda, däribland ZN, meddelade GSP Offshore att OMV Petrom Energy Solutions SRL (nedan kallat OMV Petrom) skulle överta dess personal på grund av en överlåtelse av företag, i enlighet med ett avtal som ingåtts mellan de båda bolagen den 8 februari 2024 (nedan kallad den aktuella överlåtelsen). OMV Petrom blev således den nya arbetsgivaren för dessa arbetstagare.

12 OMV Petrom informerade ZN:s advokat om att bolaget ansåg att de lönefordringar som GSP Offshore var skyldig att betala vid tidpunkten för den aktuella överlåtelsen, vilka motsvarade det arbete som ZN hade utfört för GSP Offshore före den tidpunkten, fortfarande omfattades av GSP Offshores betalningsansvar, vilket innebar att OMV Petrom inte skulle påta sig skyldigheten att betala lönefordringarna.

13 ZN väckte talan vid Tribunalul Constanța (Förstainstansdomstolen i Constanța, Rumänien) och yrkade att GSP Offshore skulle förpliktas att betala nämnda lönefordringar.

14 Genom dom av den 11 oktober 2024 ogillade nämnda domstol talan med motiveringen att överlåtarens samtliga rättigheter och skyldigheter till följd av den aktuella överlåtelsen hade övergått på förvärvaren, det vill säga OMV Petrom, vilket innebar att GSP Offshore, i egenskap av överlåtare, hade befriats från skyldigheten att betala de lönefordringar som det gjorts anspråk på.

15 ZN överklagade den domen till Curtea de Apel Constanța (Appellationsdomstolen i Constanța, Rumänien), som är hänskjutande domstol, och gjorde gällande att GSP Offshore fortfarande var skyldigt att betala lönefordringarna och att OMV Petrom inte hade påtagit sig skyldigheten att betala lönefordringarna. ZN bestred således att skyldigheterna avseende samma lönefordringar hade övergått från GSP Offshore till OMV Petrom.

16 Den hänskjutande domstolen har angett att den, i andra mål mellan GSP Offshore och andra av dess tidigare anställda rörande samma sak, slagit fast att nämnda bolag, i egenskap av överlåtare, fortfarande var skyldigt att betala de utestående lönefordringarna, eftersom dessa inte hade övergått till förvärvaren.

17 Den hänskjutande domstolen har påpekat att enligt artikel 3.1 första stycket i direktiv 2001/23 ska överlåtarens rättigheter och skyldigheter på grund av de anställningsavtal som gäller vid tidpunkten för överlåtelsen av företag i sin helhet övergå på förvärvaren, vilket innebär att det enligt den bestämmelsen rör sig om en verklig skuldöverlåtelse till följd av övergången. Nämnda bestämmelse har införlivats med nationell rätt genom artikel 5.1 i lag nr 67/2006 och artikel 173.2 i lagen om arbete.

18 Den rumänska lagstiftaren har däremot inte, i den nationella lagstiftningen, använt sig av den möjlighet som föreskrivs i artikel 3.1 andra stycket i direktivet, enligt vilken medlemsstaterna får föreskriva att överlåtaren och förvärvaren efter tidpunkten för överlåtelsen av företag ska vara solidariskt ansvariga för de skyldigheter som före överlåtelsetidpunkten har uppkommit på grund av ett anställningsavtal som gällde vid överlåtelsetidpunkten.

19 Den hänskjutande domstolen har i detta sammanhang hänvisat till domen av den 5 maj 1988, Berg och Busschers (144/87 och 145/87, EU:C:1988:236), i vilken EU-domstolen tolkade artikel 3.1 i direktiv 77/187, vilket upphävdes och ersattes av direktiv 2001/23.

20 I den domen slog EU-domstolen fast att den bestämmelsen ska tolkas så, att överlåtaren efter tidpunkten för överlåtelsen av företag befrias från sina skyldigheter enligt anställningsavtalet eller anställningsförhållandet enbart på grund av överlåtelsen, även om de arbetstagare som är anställda i företaget inte samtycker till detta eller om de motsätter sig det, dock med förbehåll för medlemsstaternas möjlighet att föreskriva solidariskt ansvar för överlåtaren och förvärvaren efter överlåtelsetidpunkten.

21 Den hänskjutande domstolen anser emellertid att EU-domstolens bedömning i den domen ska förstås mot bakgrund av det sammanhang, i vilket de anställningsförhållanden som gällde vid den tidpunkt då EU-domstolen meddelade sitt avgörande, ingick. I nuläget är det lämpligt att beakta både utvecklingen av EU-domstolens praxis, bland annat vad gäller begreppet överlåtelse av företag i den mening som avses i direktiv 2001/23, och utvecklingen på området för anställningsförhållanden som visar att bestämmelserna i direktivet skulle kunna åberopas i ett syfte som strider mot det mål som eftersträvas med direktivet, nämligen i syfte att frånta de anställda skyddet för deras rättigheter vid en överlåtelse av företag, och inte för att säkerställa det skyddet.

22 Vad gäller begreppet överlåtelse av företag har den hänskjutande domstolen påpekat att den lösning, enligt vilken förvärvaren skulle överta överlåtarens skulder som uppkommit före överlåtelsen av företag – vid tidpunkten för antagandet av direktiv 77/187 – var logisk, eftersom förvärvaren övertog företagets tillgångar, avtal och fordringar för att kunna säkerställa betalning av utestående lönefordringar. EU-domstolen har emellertid sedan dess, bland annat i domen av den 11 mars 1997, Süzen (C-13/95, EU:C:1997:141), slagit fast att övertagandet av ett kollektiv av arbetstagare kan utgöra en överlåtelse av företag, utan att det nödvändigtvis krävs att en uppsättning av materiella tillgångar, produktionsmedel eller andra tillgångar övertas.

23 Det är således möjligt att en överlåtelse av företag endast innebär att ett visst antal anställda övertas, utan att några tillgångar övertas, såsom i det nationella målet, och att överlåtaren befrias från varje skyldighet att betala utestående lönefordringar, vilka utan de anställdas samtycke övergår till förvärvaren.

24 Den hänskjutande domstolen har avseende nämnda mål angett att det framgår av offentligt tillgängliga uppgifter om OMV Petrom att det bolaget förfogar över ett aktiekapital på 2 000 rumänska lei (RON) (cirka 400 euro), vilket inte räcker för att täcka de lönefordringar som ska betalas till alla anställda som förflyttats.

25 Enligt den hänskjutande domstolen ska det i ett sådant fall anses att målet med direktiv 2001/23 inte har uppnåtts. Bestämmelserna i artikel 3.1 i direktivet utgör tvärtom ett medel för att frånta de anställda garantin för betalning av utestående lönefordringar.

26 Den hänskjutande domstolen vill i detta sammanhang få klarhet i huruvida den kan anse att en allmän bestämmelse, såsom artikel 1605 i civillagen, enligt vilken överlåtelse av en skuld villkoras av borgenärens samtycke, utgör ett införlivande i nationell rätt av den möjlighet som föreskrivs i artikel 3.1 andra stycket i direktiv 2001/23.

27 Den hänskjutande domstolen har vidare erinrat om att enligt artikel 8 i direktivet får medlemsstaterna tillämpa lagar eller andra författningar som är gynnsammare för arbetstagarna. Nämnda domstol har i detta avseende påpekat att artikel 1605 i civillagen är gynnsammare för den arbetstagare som, då denne anser att bestämmelsen i artikel 3.1 första stycket i samma direktiv i själva verket är till nackdel för honom eller henne, väljer att väcka talan mot överlåtaren i stället för förvärvaren.

28 Den hänskjutande domstolen vill således få klarhet i huruvida den, för att säkerställa att arbetstagarna har möjlighet att utkräva de lönefordringar som inte betalats av överlåtaren före överlåtelsen av företaget, kan tillämpa artikel 1605 i civillagen, vilket innebär att överlåtaren, i avsaknad av borgenärens samtycke, det vill säga arbetstagaren, till överlåtelsen av skulden avseende lönefordringarna, inte ska anses vara befriad från skyldigheten att betala dem.

29 Enligt den hänskjutande domstolen skulle en sådan möjlighet kunna godtas för det första, för det fall medlemsstaternas möjlighet att genomföra artikel 3.1 andra stycket i direktiv 2001/23 skulle kunna införlivas med nationell rätt genom allmänna bestämmelser, såsom bestämmelserna i civillagen, och inte endast genom särskilda bestämmelser i vilka det uttryckligen anges att de syftar till att införliva direktivet.

30 Om det skulle anses att den möjligheten inte kan genomföras genom en allmän bestämmelse, uppkommer för det andra frågan huruvida artikel 8 i direktivet tillåter de nationella domstolarna att tillämpa en sådan allmän bestämmelse, såsom en bestämmelse som är gynnsammare för arbetstagarna än den som föreskrivs i artikel 3.1 första stycket i direktivet.

31 Mot denna bakgrund beslutade Curtea de Apel Constanța (Appellationsdomstolen i Constanța, Rumänien) att vilandeförklara målet och att ställa följande tolkningsfrågor till EU-domstolen:

”1) Ska artikel 3.1 i direktiv [2001/23] tolkas på så sätt att
   a) den utgör hinder för att vid en verksamhetsöverlåtelse som regleras i detta direktiv tillämpa en allmän nationell lagbestämmelse, enligt vilken gäldenärsbyte är en förpliktelseöverlåtelse som kräver borgenärens samtycke, på överlåtarens förpliktelser enligt ett vid överlåtelsetidpunkten gällande anställningsavtal eller anställningsförhållande, vilka övergått på förvärvaren?
   b) den innebär att undantaget i artikel 3.1 andra stycket i direktiv 2001/23 kan anses vara infört genom en allmän nationell lagbestämmelse, som har antagits efter den lagstiftning varigenom direktivet införlivades och som innebär att gäldenärsbyte är en förpliktelseöverlåtelse som kräver borgenärens samtycke, eller måste detta undantag införas genom en särskild lagbestämmelse?

2. Om de [två delarna av den första frågan] besvaras nekande, kan då artikel 8 i direktiv 2001/23 tolkas på så sätt att den ger medlemsstaterna (inklusive nationella domstolar) möjlighet att vid en verksamhetsöverlåtelse tillämpa en allmän lagbestämmelse, enligt vilken en förpliktelseöverlåtelse från överlåtaren till förvärvaren avseende lönefordringar som

uppkommit före verksamhetsöverlåtelsen kräver borgenärens (det vill säga arbetstagarens) samtycke, då denna bestämmelse är gynnsammare för arbetstagarna än artikel 3.1 första stycket i [direktivet], såsom [det] har genomförts genom särskild nationell lagstiftning?”

Prövning av tolkningsfrågorna

Den första frågan

32 Den hänskjutande domstolen har ställt den första frågan för att få klarhet i huruvida artikel 3.1 i direktiv 2001/23 ska tolkas så, att den utgör hinder för att, i samband med en överlåtelse av företag, i den mening som avses i det direktivet, och vad gäller betalning av lönefordringar som inte betalats av överlåtaren, tillämpa en nationell bestämmelse enligt vilken överlåtelsen av en förpliktelse mellan två gäldenärer villkoras av borgenärens samtycke, vilket innebär att övergången till förvärvaren av överlåtarens skyldigheter avseende betalning av dessa lönefordringar förutsätter den berörda arbetstagarens samtycke, och huruvida den omständigheten att det rör sig om en allmän eller särskild nationell bestämmelse är av betydelse i detta sammanhang.

33 Det ska erinras om att enligt artikel 3.1 första stycket ska överlåtarens rättigheter och skyldigheter på grund av ett anställningsavtal eller ett anställningsförhållande som gäller vid tidpunkten för överlåtelsen av företag till följd av en sådan överlåtelse övergå på förvärvaren.

34 I artikel 3.1 andra stycket föreskrivs dessutom att medlemsstaterna får föreskriva att överlåtaren och förvärvaren efter tidpunkten för överlåtelsen av företag ska vara solidariskt ansvariga för de skyldigheter som före överlåtelsetidpunkten har uppkommit på grund av ett anställningsavtal eller ett anställningsförhållande som gällde vid överlåtelsetidpunkten.

35 Det ska inledningsvis påpekas att det framgår av begäran om förhandsavgörande att den rumänska lagstiftaren har införlivat artikel 3.1 första stycket i direktiv 2001/23 både genom artikel 5.1 i lag nr 67/2006 och genom artikel 173.2 i lagen om arbete, men att nämnda lagstiftare i dessa nationella bestämmelser inte har genomfört den möjlighet som föreskrivs i artikel 3.1 andra stycket i direktivet.

36 Den hänskjutande domstolen vill mot denna bakgrund få klarhet i huruvida den kan anse att den möjligheten har genomförts genom en allmän nationell bestämmelse, såsom artikel 1605 i civillagen, enligt vilken en skuldöverlåtelse förutsätter borgenärens samtycke. Den hänskjutande domstolen anser nämligen att det i samband med den aktuella överlåtelsen ska slås fast att skyldigheten att betala de lönefordringar som den berörda arbetstagaren hade på överlåtaren före överlåtelsetidpunkten, i avsaknad av samtycke från nämnda arbetstagare, inte har övergått på förvärvaren.

37 Det ska i detta hänseende för det första erinras om att domstolen, i punkt 11 i domen av den 5 maj 1988 Berg och Busschers (144/87 och 145/87, EU:C:1988:236), vad gäller artikel 3.1 i direktiv 77/187, som i huvudsak motsvarade artikel 3.1 i direktiv 2001/23, slog fast att överlåtelse av ett företag medför en automatisk övergång från överlåtaren till förvärvaren av de skyldigheter som arbetsgivaren har på grund av anställningsavtalet eller anställningsförhållandet, dock med förbehåll för medlemsstaternas möjlighet att föreskriva solidariskt ansvar för överlåtaren och förvärvaren efter övergången. Domstolen drog härav slutsatsen att överlåtaren, såvida inte

medlemsstaterna använder den möjligheten, befrias från sina skyldigheter som arbetsgivare enbart på grund av övergången och att denna rättsverkan inte är beroende av de berörda arbetstagarnas samtycke.

38 I punkt 12 i den domen konstaterade domstolen att en sådan tolkning är förenlig med det mål som eftersträvas med direktiv 77/187, vilket är att säkerställa att arbetstagarnas rättigheter skyddas vid byte av arbetsgivare genom att göra det möjligt för dem att fortsätta sin anställning hos den nya arbetsgivaren på samma villkor som hos överlåtaren.

39 I punkt 13 i nämnda dom påpekade domstolen dessutom att direktivet, genom att föreskriva en sådan automatisk övergång av de skyldigheter som följer av anställningsavtalet, avviker från den princip – som åberopats av klagandena i det nationella mål som gav upphov till den domen – enligt vilken ett byte av gäldenär endast kan ske med borgenärens samtycke. Domstolen påpekade även att artikel 3.1 andra stycket i nämnda direktiv, genom att ge medlemsstaterna möjlighet att föreskriva solidariskt ansvar för överlåtaren och förvärvaren efter överlåtelsen, gör det möjligt för dem att förena bestämmelsen om automatisk övergång av de skyldigheter som följer av anställningsavtalet med principerna i deras nationella rättsordningar.

40 Domstolen har således slagit fast att artikel 3.1 i direktiv 77/187 ska tolkas så, att överlåtaren efter tidpunkten för överlåtelsen av företag befrias från sina skyldigheter enligt anställningsavtalet eller anställningsförhållandet enbart på grund av överlåtelsen, även om de arbetstagare som är anställda i företaget inte samtycker till detta eller om de motsätter sig det, dock med förbehåll för medlemsstaternas möjlighet att föreskriva solidariskt ansvar för överlåtaren och förvärvaren efter överlåtelsetidpunkten (dom av den 5 maj 1988, Berg och Busschers, 144/87 och 145/87, EU:C:1988:236, punkt 14).

41 Såsom framgår av punkt 35 ovan har den rumänska lagstiftaren, i de nationella bestämmelser som avses i den punkten, emellertid inte använt sig av möjligheten att föreskriva solidariskt ansvar för överlåtaren och förvärvaren med tillämpning av artikel 3.1 andra stycket i direktiv 2001/23.

42 Det ska för det andra erinras om att domstolen även har slagit fast att utövandet av de rättigheter som arbetstagarna ges i direktiv 2001/23, särskilt i artikel 3.1 i det direktivet, inte kan göras beroende av något samtycke från vare sig överlåtaren eller förvärvaren, eller från arbetstagarrepresentanter eller från arbetstagarna själva. För de sistnämnda gäller dock det förbehållet att de har möjlighet att fritt välja att inte fortsätta arbetsförhållandet med den nya arbetsgivaren efter överlåtelsen (se, för ett liknande resonemang och analogt, dom av den 25 juli 1991, d'Urso m.fl., C-362/89, EU:C:1991:326, punkt 11, dom av den 24 januari 2002, Temco, C-51/00, EU:C:2002:48, punkterna 35 och 36, och dom av den 26 maj 2005, Celtec, C-478/03, EU:C:2005:321, punkt 37).

43 Det sistnämnda förbehållet verkar inte vara relevant i det nationella målet. Enligt de uppgifter som framgår av begäran om förhandsavgörande och som det i förekommande fall ankommer på den hänskjutande domstolen att bekräfta, har den berörda arbetstagaren nämligen inte bestritt att anställningsförhållandet med förvärvaren fortsätter, utan endast att överlåtaren, på grund av den aktuella överlåtelsen, har befriats från skyldigheten att betala de lönefordringar som motsvarar det arbete som denna arbetstagare utfört för överlåtaren.

44 För det tredje och avslutningsvis följer det av rättspraxis att den övergång som föreskrivs i artikel 3.1 i direktiv 2001/23 inbegriper arbetstagarnas samtliga rättigheter, förutsatt att de inte omfattas av något av de undantag från tillämpningen av denna bestämmelse som föreskrivs i

artikel 3.4 i direktivet (se, för ett liknande resonemang, beslut av den 28 januari 2015, Gimnasio Deportivo San Andrés, C-688/13, EU:C:2015:46, punkt 52 och där angiven rättspraxis), och detta oberoende av om dessa rättigheter har uppkommit före eller efter överlåtelsen av företaget (se, för ett liknande resonemang och analogt, dom av den 7 februari 1985, Abels, 135/83, EU:C:1985:55, punkterna 37 och 38).

45 Domstolen har även preciserat att i den mån medlemsstaterna enligt artikel 3.1 andra stycket i direktiv 2001/23/EG får föreskriva att överlåtaren och förvärvaren ”efter tidpunkten för överlåtelsen” ska vara solidariskt ansvariga för de skyldigheter som före överlåtelsetidpunkten har uppkommit på grund av ett anställningsavtal eller ett anställningsförhållande som gällde vid överlåtelsetidpunkten, är det i första hand förvärvaren som är ansvarig för att uppfylla de förpliktelser som följer av arbetstagarnas befintliga rättigheter vid tidpunkten för överlåtelsen (se, för ett liknande resonemang och analogt, dom av den 7 februari 1985, Abels, 135/83, EU:C:1985:55, punkt 36).

46 Följaktligen, och även mot bakgrund av den rättspraxis som det erinrats om i punkterna 39 och 44 ovan, finner domstolen att en princip, såsom den som motsvaras av den regel som återges i artikel 1605 i civillagen, enligt vilken en gäldenär inte får överlåta sina skulder till tredje man utan borgenärernas samtycke, inte är relevant för tolkningen av artikel 3.1 i direktiv 2001/23. Detta gäller även i fråga om övergången av skyldigheten att betala de lönefordringar som den berörda arbetstagaren hade på överlåtaren före tidpunkten för överlåtelsen av företag, dock med förbehåll för medlemsstaternas möjlighet enligt artikel 3.1 andra stycket att föreskriva solidariskt ansvar för överlåtaren och förvärvaren efter den tidpunkten.

47 Vad särskilt gäller det andra stycket ska det betonas att det inte syftar till att avvika från den grundläggande principen i artikel 3.1 första stycket, enligt vilken förvärvaren till följd av överlåtelsen blir ansvarig för de skyldigheter som följer av anställningsavtalet, utan till att göra det möjligt att komplettera tillämpningen av den grundläggande principen genom att föreskriva att ansvaret även fortsättningsvis kan åligga överlåtaren, utöver förvärvaren.

48 Enligt artikel 3.1 andra stycket i direktiv 2001/23 får det således inte uppställas hinder för nämnda grundprincip, enligt vilken de skyldigheter som följer av anställningsavtalet automatiskt övergår på förvärvaren, även om de arbetstagare som är anställda i företaget inte samtycker till detta eller om de motsätter sig det, såsom framgår av den rättspraxis som avses i punkt 40 ovan.

49 Härav följer att denna bestämmelse inte i något fall kan genomföras med hjälp av en regel som innebär att övergången av dessa skyldigheter villkoras av arbetstagarens samtycke, och detta oberoende av den omständigheten, som framhålls i den första frågan, att en sådan regel föreskrivs i en allmän eller särskild nationell bestämmelse.

50 Det ska även påpekas att den tolkningen av artikel 3.1 i direktiv 2001/23 inte påverkas av de omständigheter som den hänskjutande domstolen har angett i sin begäran om förhandsavgörande, vilka det erinrats om i punkt 21 ovan.

51 Den hänskjutande domstolen har nämligen för det första påpekat att EU-domstolens praxis avseende begreppet överlåtelse av företag har utvecklats sedan domen av den 5 maj 1988, Berg och Busschers (144/87 och 145/87, EU:C:1988:236), vilket domen av den 11 mars 1997, Süzen (C-13/95, EU:C:1997:141), visar.

52 I detta avseende räcker det att påpeka att principen att de rättigheter och skyldigheter som följer av de anställningsavtal som gäller vid tidpunkten för överlåtelsen av företag automatiskt övergår på förvärvaren, utan att en sådan verkan får villkoras av ett samtycke bland annat från arbetstagarna, är en väl etablerad princip i domstolens praxis efter domen av den 5 maj 1988, Berg och Busschers (144/87 och 145/87, EU:C:1988:236), vilket särskilt framgår av den rättspraxis som det hänvisas till i punkt 42 ovan.

53 Det framgår under alla omständigheter av skäl 8 i direktiv 2001/23 att även om det av rättssäkerhets- och förutsebarhetsskäl var nödvändigt att klargöra det rättsliga begreppet överlåtelse mot bakgrund av domstolens praxis, har ett sådant klargörande, som anges i artikel 1.1 b i direktivet, inte medfört någon ändring av tillämpningsområdet för direktiv 77/187 och följaktligen inte heller av tillämpningsområdet för direktiv 2001/23.

54 För det andra anser den hänskjutande domstolen att utvecklingen på området för anställningsförhållanden visar att bestämmelserna i direktiv 2001/23 skulle kunna åberopas i ett syfte som strider mot det mål som eftersträvas med direktivet, nämligen i syfte att frånta arbetstagarna skyddet för deras rättigheter vid en överlåtelse av företag, och inte för att säkerställa det skyddet.

55 Det ska i detta avseende, såsom har påpekats i punkt 38 ovan, erinras om att direktivet, såsom framgår av dess artikel 3, jämförd med skäl 3 i samma direktiv, syftar till att skydda arbetstagarna genom att säkerställa att deras rättigheter skyddas vid byte av arbetsgivare genom att göra det möjligt för dem att fortsätta sin anställning hos den nya arbetsgivaren på samma villkor som hos överlåtaren. Nämnda direktiv har till syfte att såvitt möjligt säkerställa att anställningsavtal eller anställningsförhållanden upprätthålls av förvärvaren utan ändringar, för att förhindra att de arbetstagare som berörs av överlåtelsen hamnar i en mindre fördelaktig situation enbart på grund av överlåtelsen (dom av den 9 september 2020, TMD Friction och TMD Friction EsCo, C-674/18 och C-675/18, EU:C:2020:682, punkt 48 och där angiven rättspraxis). En sådan överlåtelse får även till följd, såsom framgår av punkterna 37 och 38 ovan, med förbehåll för genomförandet av den möjlighet som föreskrivs i artikel 3.1 andra stycket, vilket inte är relevant i förevarande fall, att överlåtaren befrias från sina skyldigheter som arbetsgivare.

56 Såsom Europeiska kommissionen har påpekat i sitt skriftliga yttrande, ska det emellertid erinras om att tillämpningen av unionsbestämmelser inte kan utsträckas till att omfatta transaktioner som genomförs i syfte att erhålla förmåner enligt unionsrätten genom bedrägeri eller missbruk. Det framgår av fast rättspraxis att det, för att det ska kunna fastställas att det är fråga om ett missbruk, krävs dels att det föreligger vissa objektiva förhållanden, av vilka det – trots att de villkor som uppställs i tillämplig unionsrätt formellt sett är uppfyllda – framgår att syftet med de berörda unionsbestämmelserna inte har uppnåtts, dels att det föreligger en subjektiv faktor, nämligen en avsikt att erhålla en förmån som följer av unionsrätten genom att konstruera de omständigheter som krävs för att erhålla den (dom av den 30 oktober 2025, Mercedes-Benz Bank och Volkswagen Bank, C-143/23, EU:C:2025:837, punkterna 79 och 81 samt där angiven rättspraxis).

57 Det ankommer i sista hand på den nationella domstolen att i det mål som är anhängiga vid den, med beaktande av samtliga omständigheter i det aktuella fallet, pröva huruvida det föreligger missbruk, däribland omständigheter som uppkommit efter den transaktion som påstås ha utgjort missbruk (dom av den 30 oktober 2025, Mercedes-Benz Bank och Volkswagen Bank, C-143/23, EU:C:2025:837, punkt 82 och där angiven rättspraxis).

58 Mot denna bakgrund ska den första frågan besvaras enligt följande. Artikel 3.1 i direktiv 2001/23 ska tolkas så, att den utgör hinder för att, i samband med en överlåtelse av företag, i den mening som avses i det direktivet, och vad gäller betalning av lönefordringar som inte betalats av överlåtaren, tillämpa en nationell bestämmelse enligt vilken överlåtelsen av en förpliktelse mellan två gäldenärer villkoras av borgenärens samtycke, vilket innebär att övergången till förvärvaren av överlåtarens skyldigheter avseende betalning av dessa lönefordringar förutsätter den berörda arbetstagarens samtycke. Detta gäller oberoende av huruvida det rör sig om en allmän eller särskild nationell bestämmelse.

Den andra frågan

59 Den hänskjutande domstolen har ställt den andra frågan för att få klarhet i huruvida artikel 8 i direktiv 2001/23 ska tolkas så, att den i samband med en överlåtelse av företag, i den mening som avses i det direktivet, och vad gäller betalning av lönefordringar som inte betalats av överlåtaren, tillåter tillämpning av en nationell bestämmelse enligt vilken överlåtelsen av en förpliktelse mellan två gäldenärer villkoras av borgenärens samtycke, vilket innebär att övergången till förvärvaren av överlåtarens skyldigheter avseende betalning av dessa lönefordringar förutsätter den berörda arbetstagarens samtycke.

60 I artikel 8 föreskrivs att detta direktiv inte ska påverka medlemsstaternas rätt att tillämpa eller införa lagar eller andra författningar som är gynnsammare för arbetstagarna eller dessa staters rätt att främja eller tillåta kollektivavtal eller avtal mellan arbetsmarknadens parter som är gynnsammare för arbetstagarna.

61 Det ska härvid erinras om att direktivets syfte endast är att åstadkomma en partiell harmonisering på det aktuella området, i huvudsak genom att utsträcka det skydd som medlemsstaternas egna rättsregler oberoende av varandra garanterar arbetstagarna till att gälla också vid överlåtelse av företag. Syftet med direktivet är inte att på grundval av gemensamma kriterier införa en enhetlig skyddsnivå för hela Europeiska unionen (dom av den 11 september 2014, Österreichischer Gewerkschaftsbund, C-328/13, EU:C:2014:2197, punkt 22 och där angiven rättspraxis).

62 Tillämpningen av nationella bestämmelser som är gynnsammare för arbetstagarna enligt artikel 8 i direktiv 2001/23 får emellertid inte inverka menligt på det minimiskydd som arbetstagarna garanteras genom direktivet, och i synnerhet genom artikel 3.1 i direktivet, enligt vilken de rättigheter och skyldigheter som följer av anställningsavtalet automatiskt ska övergå på förvärvaren (se, för ett liknande resonemang och analogt, dom av den 19 november 2019, TSN och AKT, C-609/17 och C-610/17, EU:C:2019:981, punkt 35 och där angiven rättspraxis, och dom av den 2 mars 2023, MÁV-START, C-477/21, EU:C:2023:140, punkt 51).

63 Tillämpningen av sådana nationella bestämmelser får inte heller inverka menligt på direktivets inre sammanhang eller på de mål som eftersträvas med det (se, för ett liknande resonemang och analogt, dom av den 19 november 2019, TSN och AKT, C-609/17 och C-610/17, EU:C:2019:981, punkt 51, och dom av den 12 juni 2025, Tallinna linn, C-219/24, EU:C:2025:442, punkt 48).

64 Även om det antas att en nationell bestämmelse, enligt vilken överlåtelsen av en förpliktelse mellan två gäldenärer villkoras av borgenärens samtycke, såsom artikel 1605 i civillagen, utgör en bestämmelse som är gynnsammare för arbetstagarna än artikel 3.1 i direktiv 2001/23, konstaterar domstolen att tillämpningen av en sådan nationell bestämmelse strider mot den grundläggande princip som ligger till grund för artikel 3.1. Enligt den principen blir förvärvaren till följd av överlåtelsen automatiskt ansvarig för de skyldigheter som följer av anställningsavtalet, även när

de berörda arbetstagarna inte samtycker till detta eller motsätter sig det, såsom framgår av svaret på den första frågan. Under dessa omständigheter skulle tillämpningen av en sådan nationell bestämmelse inverka menligt på direktivets inre sammanhang och det minimiskydd som arbetstagarna garanteras genom direktivet, särskilt genom nämnda artikel 3.1.

65 Mot denna bakgrund ska den andra frågan besvaras enligt följande. Artikel 8 i direktiv 2001/23 ska tolkas så, att den utgör hinder för att, i samband med en överlåtelse av företag, i den mening som avses i det direktivet, och vad gäller betalning av lönefordringar som inte betalats av överlåtaren, tillämpa en nationell bestämmelse enligt vilken överlåtelsen av en förpliktelse mellan två gäldenärer villkoras av borgenärens samtycke, vilket innebär att övergången till förvärvaren av överlåtarens skyldigheter avseende betalning av dessa lönefordringar förutsätter den berörda arbetstagarens samtycke.

Rättegångskostnader

66 Eftersom förfarandet i förhållande till parterna i det nationella målet utgör ett led i beredningen av samma mål, ankommer det på den hänskjutande domstolen att besluta om rättegångskostnaderna. De kostnader för att avge yttrande till domstolen som andra än nämnda parter har haft är inte ersättningsgilla.

Mot denna bakgrund beslutar domstolen (tionde avdelningen) följande:

1) Artikel 3.1 i rådets direktiv 2001/23/EG av den 12 mars 2001 om tillnärmning av medlemsstaternas lagstiftning om skydd för arbetstagares rättigheter vid överlåtelse av företag, verksamheter eller delar av företag eller verksamheter

ska tolkas så,

att den utgör hinder för att, i samband med en överlåtelse av företag, i den mening som avses i det direktivet, och vad gäller betalning av lönefordringar som inte betalats av överlåtaren, tillämpa en nationell bestämmelse enligt vilken överlåtelsen av en förpliktelse mellan två gäldenärer villkoras av borgenärens samtycke, vilket innebär att övergången till förvärvaren av överlåtarens skyldigheter avseende betalning av dessa lönefordringar förutsätter den berörda arbetstagarens samtycke. Detta gäller oberoende av huruvida det rör sig om en allmän eller särskild nationell bestämmelse.

2) Artikel 8 i direktiv 2001/23

ska tolkas så,

att den utgör hinder för att, i samband med en överlåtelse av företag, i den mening som avses i det direktivet, och vad gäller betalning av lönefordringar som inte betalats av överlåtaren, tillämpa en nationell bestämmelse enligt vilken överlåtelsen av en förpliktelse mellan två gäldenärer villkoras av borgenärens samtycke, vilket innebär att övergången till förvärvaren av överlåtarens skyldigheter avseende betalning av dessa lönefordringar förutsätter den berörda arbetstagarens samtycke.

Underskrifter